

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Чернігівської області** у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують **збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується помірна інфляція. Очікування щодо подальшої девальвації національної валюти посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні високими темпами:** баланс відповідей – 33.3% (у попередньому кварталі – 30.8%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 21.5%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 69.2% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 7.5% (як і в попередньому кварталі), у цілому по Україні – 46.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют та податкові зміни (вплив чинника посилюється) (графік 2);
- **суттєве прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 76.9% респондентів (у попередньому кварталі – 38.5%). У цілому по Україні – 70.7%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 30.8%) (таблиця). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 12.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому ринку нижчими темпами, ніж на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 23.1% та 57.1% відповідно (у попередньому кварталі – 46.2% та 57.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 27.7% та 23.5%;
- **збільшення обсягу видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – по 9.1% (у II кварталі 2021 року – «мінус» 18.2% та «мінус» 16.7% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно (таблиця);
- **уповільнення скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне збільшення кількості працівників – 2.2%;
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купуються та на товари/послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 84.6% та 61.5% відповідно (у II кварталі 2021 року – 76.9% та 46.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 69.2% та 61.5% відповідно (у II кварталі 2021 року – 69.2% та 53.8% відповідно) (графіки 4,6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили занадто високі ціни на енергоносії, сировину, матеріали та недостатній попит. Вище, ніж у минулому кварталі оцінено вплив обмежених можливостей отримання кредиту (графік 5).

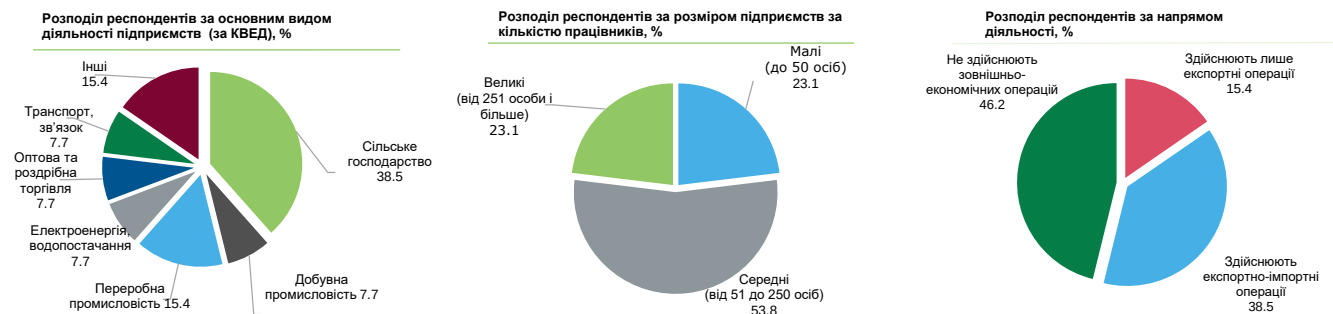
Потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом не зміняться, за оцінками керівників підприємств (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконати боргові зобов'язання (оцінки впливу чинника посилюються) (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

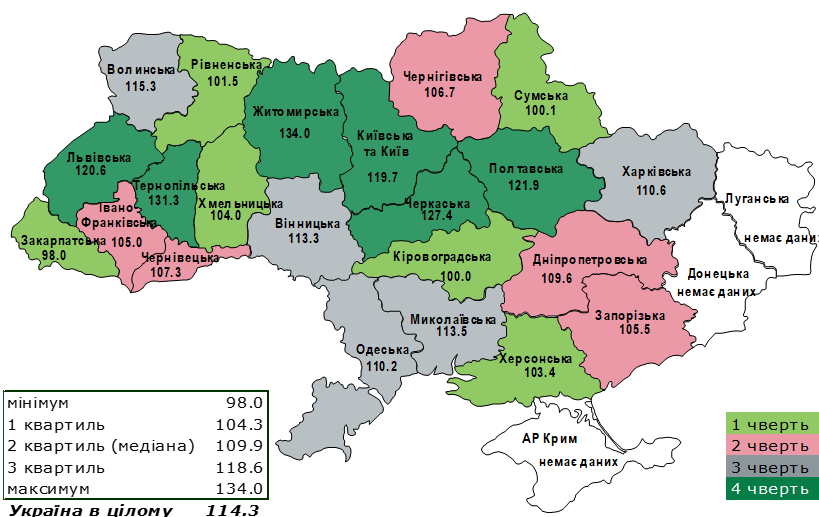
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** восьмий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 23.1% (найнижча оцінка серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – 22.2%);
- **дефіцит виробничих ресурсів.** Підприємствам області потрібно залучати додаткові потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у II кварталі 2021 року – 8.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03–31 серпня 2021 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

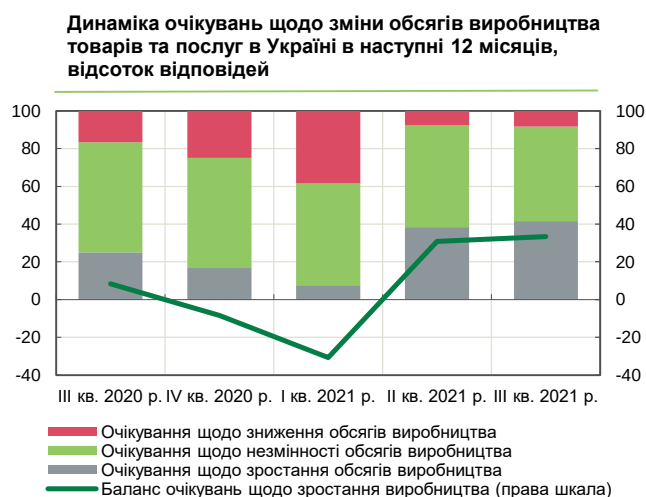
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0.0	0.0	16.7	30.8	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	25.0	7.7	15.4	46.2	23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.1	-8.3	-23.1	-18.2	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	-7.7	0.0	-16.7	9.1
кількості працівників	-16.7	-30.8	-23.1	-23.1	-7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

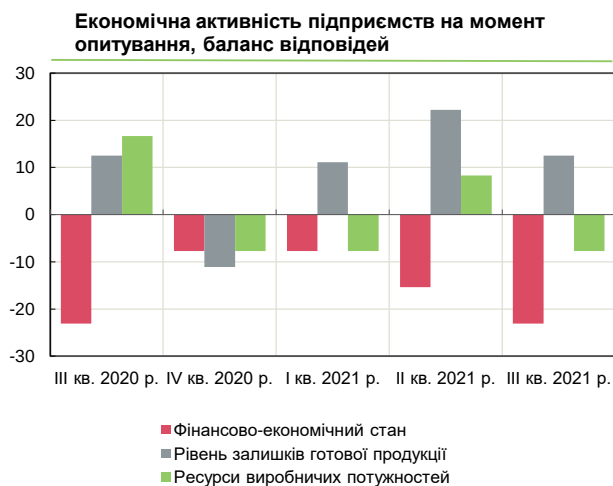
Графік 1

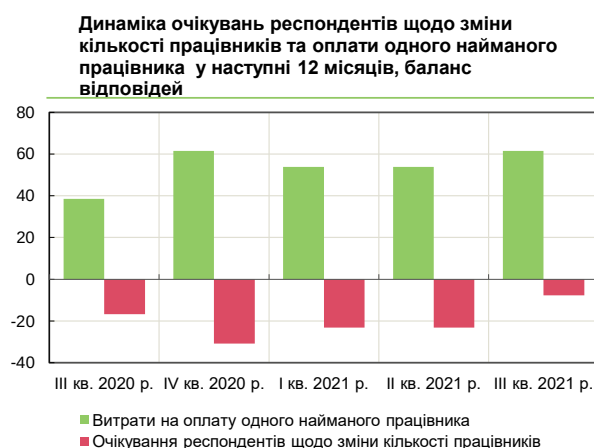
Графік 2

Графік 3

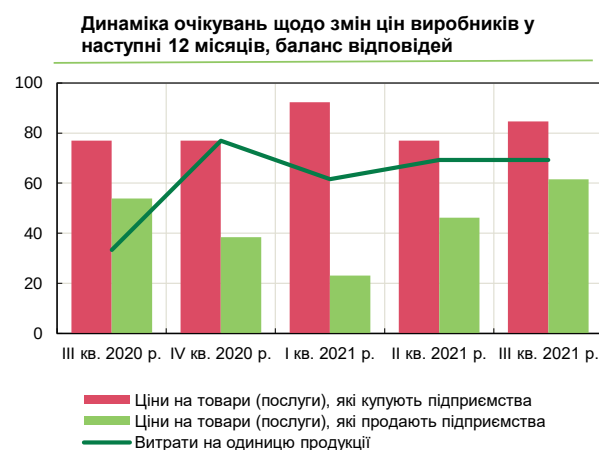
Графік 4

Графік 5

Графік 6

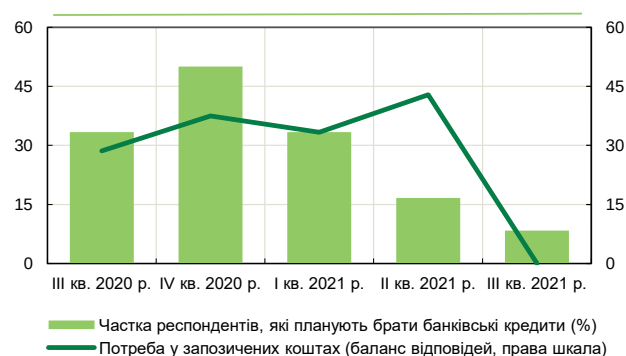
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

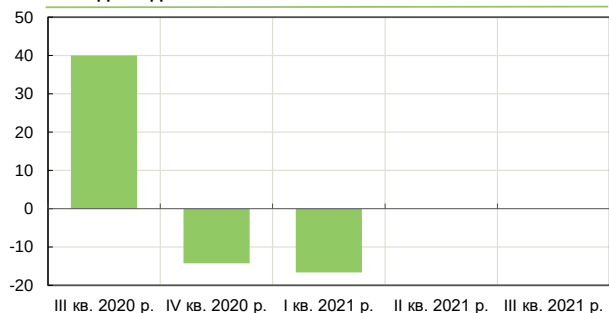
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

